

Școala Noastră

Se tipărește sub îngrijirea d-lui
SAVA BARBĂTESCU
INSTITUTOR

FOAIE PENTRU ÎNVĂȚĂTORII
MEHEDIŢENI

REDAȚIA
Școala No. 1 băeți T.-Severin

Asociația învățătorilor mehedințeni și politicianismul.

Am pe masa de lucru „Cuvântul nostru” anul I No. 1 și „scrisoarea deschisă institutorilor și învățătorilor din județul Mehedinți” din 15 IV 1930 adresată de fostul Inspector general școlar Ion Ghiță.

Cred că ele au fost celite și de către toți învățătorii mehedințeni, cari au celit, cred, și „apelul” ce „Școala noastră” l-a adresat inv. mehedințeni, pentru ca aceștia să urmeze pe actualul președinte al Asociației în lupta ce duce, ca să organizeze această Asociație și să înfăptuiască una dintre cele mai sfinte aspirații învățătoarești: „Căminul”.

Impresia ce mi-a lăsat cetirea lor precum și indignarea pricinuită de politicianismul scârbos ce se încearcă să se vâre și în această inofensivă organizație învățătoarească, mă silesc să iau condeiul și să scriu eu, nu „prietinul Asociației” dintr'un colț îndepărtat al Mehedințului, ce a scris articolul „La Raspântie”, cele ce urmează:

„Asociația învățătorilor” a fost o fortăreață pe care „Caracatița ghețistă” — așa de lapidar boțezată de „prietinul Asociației” — a asediat-o de multă vreme, pentru a o supune intereselor ei politicianiste. Cei ce am funcționat înainte de războiu ca învățători, ne aducem aminte de lupta lăaturalnică ce numila „Caracatița” a dus-o împotriva Asociației inv. prin Revista „Uniunea membrilor Corpului didactic Român”.

În anul 1919, această „caracatiță” a atras, prin fel de fel de mijloace iezuitice, o seamă de învățători de partea ei, ca să formeze o asociație la Mehedinți, „Asociația Lumina Poporului”, care a nesocotit „Asoc. corpului didactic” și a servit de trambulină politicianistă „caracatiței”, să se impună în ochii oamenilor politici și să acapareze locurile din administrația școlară, pentru a fi sub genunchi învățătorii!

În 1923, revizorul școlar de pe atunci, din ordinul expres și categoric al „caracatiței”-inspector școlar” a ținut adunare generală învățătoarească peste Comitetul Asociației și a luat măsuri de distrugerea acesteia, pentru că așa dictau interesele politicianiste ale „caracatiței”. Eu am fost executorul ordinului primit și, o mărturisesc aici, roșesc când și acum îl mai cetesc procesul verbal ce-l dresase adunarea generală numită!

La toate adunările generale

ale Asociației ce au urmat în anii următori, „caracatița” și-a vârlit multe din tentaculele ei, pentru a încurcă elementele de muncă și pentru a se impune în fața oamenilor politici ca exponenți al învățătorilor.

În 1928 vine în fruntea Asociației profesorul Ion Bobei, pe care eu nu l-am votat atunci, din motive de conștiință binecuvântate. În primul număr din anul I al revistei Asociației, noul președinte scria:

„Solidaritatea membrilor Asociației trebuie să fie prima preocupare a noastră. Învățătorii satelor și orașelor noastre, de orice grad, de orice convingere politică, să se considere ca frați buni, să se stimeze unii pe alții, încetând cu bârfelile cari scoboară prestigiul tuturilor”. Acest program semnat de președintele Bobei era contrasemnat și de „Caracatița”, — periufa care ocupă prin Gh. Ghiță locul de vice președinte al Asociației. Și președintele Bobei a căutat — contra așteptărilor „Caracatiței” — ca să se fină de acest program, tipărind revista și înfăptuind în parte „Căminul”.

Astăzi, „Caracatița”, prin „scrisoarea” și prin „Cuvântul nostru”, pentru că profesorul Ion Bobei nu-i servește interesele politice și pentru că îi cere 423.000 de lei, bani dați de învățători pentru Căminul cumpărat și cu trei aprobări scrise ale „Caracatiței” (vezi alin. 2 procesul verbal 5 Iulie 1929,

pag. 49 No. 7-8 an. II revista Asociației; alin. 8 procesul 1 Dec. 1929 pag. 54 No. 1-2 al revistei anul III; și alin. 3 procesul 15 Dec. 1928 public. acelaș număr revistă), îl numește pe profesorul Bobei „ambitios, fals-educator, propagator de ură, răzbunător, etc., etc.”

COLEGI,

Am stat deoparte doi ani după alegerea dela 1928 dela Asociația noastră! Am admirat omul din fruntea Asociației pentru bunele lui intenții de a îndepărta politicianismul din asociație! Azi, cei învățați de a specula munca noastră, banul și prestigiul nostru numai în scopuri politicianiste, după ce ne împoașcă cu noroi, dau lupta să pună mâna pe conducerea Asociației, spre a o folosi, cum spune rituos în „scrisoare” Caracatița, după ce a plecat din administrația școlară să ajungă deputat de Mehedinți în partidul din cere face parte.

Noi, o seamă dintre luptătorii încercați și cari am veghiat la cele ce se petrec la Asociație, am lăsat luptele politice la o parte, am dat mâna toți frații învățători — fără-nișli, liberali, averescani — și facem gardă împrejurul profesorului Bobei!

Am dat semnalul prin „Școala Noastră”, fără împoașcături cu noroi, ci numai cu date și fapte. Ceia ce noi bănuiam și simțisem, acum s'au afirmat în totul: Asociația e în primejdie; învățătorii mehedințeni sunt la „răspântie”.

Mergeți drumul deschis vouă de președintele Bobei și veți salva și Asociația și prestigiul corpului.

Sava Barbătescu.

1930 Aprilie 23, satul Rocșoreni.

Iarăși „Banca învățătorilor mehedințeni”.

În „Școala Noastră” No. 1 am publicat un apel pentru înființarea unei bănci populare învățătoarești în județul Mehedinți, apel semnat de subsemnatul, de învățătorul gradul I și subrevizor școlar C. Văduva și de Melu Popescu institutor la Ilovăț. Pe cât mi-amintesc, am explicat acolo necesitatea înființării acestei bănci și modalitatea de funcționare.

Dar, pentru că eu și cu cei doi colegi am semnat acel apel, mi-am găsit belea cu imaculatul coleg dela Broscari—Valea Hoțului, vestitul cooperator dinaintea războiului, cel cu doi ani de închisoare și cu atâta poveste cunoscută la toată lumea, și cu colegul dela Ploștina cu panamaua dela Obștea de împroprietărire, care a durat ani de zile și care nici acum nu-i terminată!

Socotesc că e necesar să lă-

muresc pe celitorii colegi de ce am iscălit și eu — chiar cel din-tăiu — numitul apel.

Eu, în calitatea mea de membru în Consiliul de ad-ție al Uniunii de control OLTENIA Craiova, am elaborat cu colegii mei de acolo modificările statutelor băncilor populare, după răspunsul dat de d-l Ministru al Instrucțiunii la dizideratele învățătoarești. Apoi am vizat statutele prezentate cu aceste modificări de învățătorii din Dolj și din Olt. Cei din Gorj și Vâlcea au înființat astfel de bănci ceva mai dinainte. Am socotit deci necesar, ca unul care văzuse că numai Mehedințenii au rămas în urmă, să fac și să semnez numitul apel. Printr'asta însă nu am cerut nimănui ca să fiu eu negreșit ales conducătorul acelei bănci. Când se va face subscrierea statutelor, dintre cei cari sub-

scriu sume mai mari — așa cum zice statutul — și dintre cei mai cu experiență și cu pricepere și cu timp de a se ocupa de conducerea acelei bănci, subscriitorii — și numai subscriitorii — își vor alege 7—12 consilieri în consiliul de ad-ție și aceștia vor chibzui cui să dea conducerea!

Dar pentru că colegii dela Valea-Hoțului—Broscari și Ploștina se grăbesc să publice anumite date din trecutul meu cooperatist, sunt dator să lămuresc opinia publică:

La Federala Mehedinților am fost printre cei dintâi fondatori, am condus-o până în 1920 ca președinte și am lăsat-o atunci cu capital mare și local minunat acolo unde se află astăzi.

Am plecat din conducere atunci, lucrat de „Caracatiță”; dar am revenit mai târziu, prin voiaja Cooperatorilor mehedințeni, cu toată opunerea îndârjită a „Caracatiței”.

La Federala Viitorul am contrasemat ca membru în consiliu de ad-ție, alături de d-nii Marius Vorvoreanu, D-tru Sbenghe, Manliu Stoicescu, Gheorghe Gheafă, Dr. I. Glavici, Haralambie Puiu, Iancu Niciu, Preotul Corlățeanu, acte și operațiuni ordonate de d-l Petre Gârboviceanu, președintele Centralei Cooperativelor sătești și conduse de directorul Costescu, azi inspector la oficiul național al Cooperăției.

Până azi nu s'a putut găsi nimeni în stare, după timp de trei ani de când am plecat prin dimisiune de acolo, să ne poată măcar deschide vreo acțiune civilă, nici cum penală.

La Cooperativa Rocșoreni am găsit în 1925 lei 25.000 capital și am ridicat-o azi la 300.000 capital, cu peste 500.000 fonduri de rezervă, prevedere, fântâni, cultural; cu un activ de peste 2 milioane, cu local propriu; am făcut exploatare în tot județul și opere sociale cunoscute de toți cei din regiune; slugile Caracatiței — și numai din ordin — au încercat să acapareze conducerea; dar sunt pe cale de a fi puși la locul lor de autoritățile de control și unii de trimis la pușcărie!

Tot în satul meu am condus și conduc o bancă populară, căreia i-am făcut un splendid local, cooperativă de consum, ce a aprovizionat cu porumb în anii de secetă toată plasa Dumbrava.

În Turnu-Severin fac parte din Consiliul cooperativei „Solidaritatea”, și la Uniunea „Oltenia” din Craiova apăr cu destulă cinste și energie interesele cooperativelor și băncilor populare din județul nostru.

„Caracatița” și „coadele de topor” din Valea Hoțului, Ploștina și Rocșoreni să audă și să înțeleagă!

Sava Barbătescu

ZECE — SISTEMA DECADICĂ

(urmare)

de MARIN FLORESCU

Vrem apoi să observăm oricine că necesitatea lui 0 (zero) e imperioasă încă dela începutul cunoașterii numerelor, și mai ales ținem să se convingă fiecare că cifra 0 nu a venit pe lume *anume* pentru a ne slui nouă să predăm în mod mai mult sau mai puțin bizar, *scrierea* cutărui ori cutărui număr! (Din contră, cum vom arăta în scrierea numerelor, cifra 0 are un rol *accidental*).

Ajungem la tratarea lui *zece*. Deoarece *pentru prima oară vine să se aplice principiul formării și scrierii numerelor*, de care s'a vorbit la început, la această cestiune trebuie să se procedeze cu cea mai mare băgare de seamă.

Pentru a ne da sama cum e privită cestiunea aceasta, ne-am luat informațiile din programa analitică, din cărțile didactice și mai ales din colecțiile destul de complete de lecții practice câte ni s'au întâmpnat mai la îndemână. Observațiile negative ori pozitive vor privi și aici *noțiunea lui zece*, atât ca *formare* cât și ca *scriere* (*fondul și forma* lui zece).

1. *Noțiunea lui zece ca fond*. În două locuri vorbește programa analitică despre zece: Odată în trimestrul I: „cifra 0 și numărul zece”, a doua oară în trimestrul II: „noțiunea de zece ca tot”.

Să vedem ce găsim de spus despre această cestiune, despre care ni se cere să vorbim de două ori, în două chipuri diferite. „Cifra 0” văzurăm mai înainte unde și are locul. Rămân în discuție: „numărul zece din trimestrul I” și „zece ca tot” adică *unitatea zece*, din trimestrul II.

Ca să se dea noțiunea de fond a numărului zece, se procedează întotdeauna mai ca și la darea noțiunii numerelor anterioare: La *nouă* dacă mai punem *una*, avem *zece*. Pe explicate, vine așa: La o *mulțime*, care poartă numele *nouă*, dacă mai punem *una*, căpătăm o *altă mulțime* mai mare decât nouă, care se va numi *zece*. Adică am dat în chipul cel mai natural *noțiunea numărului zece*. Lucrul până aci este destul de natural. Și foarte natural ar rămâne, câtă vreme noi ne-am mărginit la operațiile *orale*, în care și numărul zece ar avea vreun rol. Conflictul însă începe de îndată ce vine la rând.

2. *Noțiunea de formă a lui zece (scrierea lui)*. Până azi, la scrierea lui zece, se întrebuințează un sistem destul de vechiu și din nenorocire foarte rău, pe care de altfel programa analitică îl ia sub a sa protecțiune, sugerându-l și cui n'ar mai vrea să-l întrebuințeze, prin nepotrivita însoțire de vorbe: „cifra 0 și numărul 10”. Se zice adică scurt și... nelămurit: „Copii, când scriem cifra 1 cu 0 la dreapta atunci am scris *zece*; iacă: 10-i gata.

Dar, domnilor, ce faceți? Nu băgați de seamă că vă încurcați și încurcați și pe copii? Nu vedeți că dumneavoastră *n'ați dat noțiunea vreunei noui unități*, care să intre în chip *solemn* în sistema noastră de numerație și de scrierea numerelor, ci ați dat noțiunea *zece*, întocmai cum ați dat *unul* 5, ori a numărului *zece* bună și *pentru* de zece *ca număr*, ca — de ce n'ați scris-o în concință cu un *semn grafic nou*, cum s'ar scris fiecare număr de până aci cu

o cifră anumită? De ce această *combinație de cifre cunoscute*, în scrierea *noului* număr zece? Lucrul acesta nu l-ați mai făcut până aci niciodată, și copiii au dreptul să vă ceară mai multe explicații, pe cari sunteți datori să le dați. Iacă explicațiile cu cari rămâneți datori. Ce caută cifra 1 în scrierea numărului zece? Prin ce minune cifra 1 poate înfățișa pe *zece*? Și dacă nu e minune, ci o simplă învoială (vezi la început), de ce nu le-o spuneți și copiilor? Vă temeți că n'or pricepe-o? Dar credeți d-v. că atunci când scrieți în chip *arbitrar*, *unu* cu *nimic* lângă el și-i ziceți *zece*, pricepe ei asta? Si când după câțva timp, dictați să se scrie numărul *douăzeci și trei* de miei, adică două zeci și trei unimi, de ce par'că nu găsiți chip de a vă exprima mirarea când un biet copil — căutând să-și facă o *normă* din câte cunoștințe i-ați dat — scrie, foarte consecvent, 203? Și tot așa mulți copii în clasa II, o sută trei unimi: 1003! Copilul care scrie 203 — când i s'a dictat să scrie *douăzeci și trei* — *raționează perfect*; numai că-i sunt insuficiente cunoștințele teoretice ce i s'au dat, pentru a putea rezolvi *bine* (după cerințele științei), problema dată. Căci ce-a învățat el decât atât: „Copii! *Douăzeci* se scrie așa 20”. Cu această cunoștință ce e mai natural decât ca copilul să scrie ce aude: *douăzeci și trei*=203?

Cum vedem dară, noțiunea dată despre zece *numai* ca mulțime („*numărul zece*”) *nu ne poate ajuta să explicăm științificește scrierea lui zece*. Ce-i dar de făcut? Să vedem.

După mii de ani de experiențe, mintea omenească a ajuns să vadă că nu e bine ca să-și pună la încercări prea obositoare puterea ei memorială. Ea vrea să se menajeze; de aceea, ajungând pe scara numerelor, până la o înălțime oarecare, și-a zis: „Până aici! Mi-ajung *numerele* câte le-am inventat. Aici — din nouă unimi și încă o unime — fac o grămadă, un alt *unul*, o altă *unitate* mai mare și număr cu ea ca și până aci”. Și, notați, până aci a reușit să-și facă o normă numai în *formarea* acestor noi unități! *Altă* muncă a fost apoi, pentru a afla chipul lor de *scriere*.

Și l-a găsit: „*Aceleași cifre, cari au înfățișat cel dintâi fel de unități numite unimi, tot ele vor înfățișa și acest al doilea fel de unități numite zeci, dacă le vom scrie la stânga unimilor în locul al doilea*”.

Admirabilă și genială simplitate de înfățișare a unor noi unități, prin nimic altceva, decât prin simpla schimbare de loc a unor semne vechi. Din cele expuse se vede dară că — dacă vrem să-l și scriem — procedul de a da noțiunea numai despre *numărul zece* e greșit.

Pentru a predă și *scrierea* lui zece, noțiunea lui trebuie să se dea neapărat ca *unitate* (ca „tot” cum zice programa analitică).

Dar și la „noțiunea de zece ca tot” vedem folosindu-se *grămăjoare* de puncte, *snopi* de bețișoare, șiruri de soldați, adică tot *mulțimi* de câte zece luată dintr'odată, ceea ce poate fi bine pentru mai târziu, nu însă când e vorba să se producă *ideia* și deci să se poată da *noțiunea* de un *tot nelmpărțit*, *unilar*, scurt, *noțiunea unității zece*. Acestea sunt constatările pe cari le poate face oricine asupra cestiunii, în starea ei de acum.

Observațiile ce urmează privesc în chip pozitiv, aceiaș cestiune a lui zece, din punct de vedere al noțiunii și al scrierii; cum și cestiunea lui *zece ca bază a sistemului de numerație și scrierea a numerelor*.

1. Pentru a *număra* orice fel de unități în sistema decadică avem nouă numere: unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă.

2. Pentru a *număra* orice fel de unități din sistema decadică, avem următoarele cuvinte: unimi, zeci, sute, (mărginindu-ne numai la prima clasă de unități).

3. Pentru a *scrie* orice fel de unități decadice, avem următoarele cifre: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.—Fiecare din aceste cifre poate înfățișa pe oricare din categoriile de unități numite, în condițiile următoare:

a. când cifrele se vor scrie în *locul întâiu din dreapta*, ele vor însemna *unimi*.

b. când aceleași cifre se vor scrie în *locul al doilea, la stânga unimilor*, ele vor însemna *zeci*.

c. când cifrele se vor scrie în *locul al treilea, la stânga*, ele vor însemna *sute*.

De o deosebită importanță e să se țină minte că *numele* pe care îl ia o cifră, e *determinat* de *locul* pe care acea cifră îl ocupă. Pentru a se putea însă vorbi de *locuri* ale cifrelor, ele trebuie să fie mai întâi în *tovărășie* unele cu altele. Astfel avem nouăzeci de numere formate din însoțirea a două cifre (numerele dela 10 până la 99). Interesant de observat este că din aceste nouăzeci de însoțiri de două cifre, *optzeci și una sunt însoțiri de cifre însemnătoare* și numai *nouă sunt însoțiri între cifre însemnătoare care arată zeci, cu cifra 0 care înseamnă unimele ce lipsesc*. Să se știe însă că în toate nouăzeci cazurile, *zecile sunt zeci nu pentru că sunt ori nu sunt în societatea lui 0, ci numai pentru că*

stau la stânga unimilor, în locul al doilea.

4. Cifra 0 deci nu a fost inventată pentru a rezolvi problema scrierii zecilor ori a sutelor, ci din capul locului i s'a destinat un alt rol: să ocupe ea locul vreunui fel de unități din launtru ori dela finele numărului, unități care *întâmplător* ar lipsi. Nu e vorba, locul ar fi putut sta și gol; dar teama, că înghesuiala cifrelor ori prea marea distanță liberă dintre ele ne-ar lua puțința de a *determina* locul pe care-l ocupă o cifră și astfel n'am mai putea-o numi, ne-a hotărât să punem în acele locuri goale, semnul 0, care nu arată *nimic*.

Căci să vedeți: Dacă ni s'ar da nouă să adunăm două numere: cinci sute-patruzeci și două unimi, cu trei sute-patru unimi, noi am putea scrie socoteala așa:

$$\begin{array}{r} 542+ \\ 34 \\ \hline 846 \end{array}$$

fără ca lucrarea de adunare ori rezultatul să sufere vre-o împiedecare sau schimbare.

Mai iată un exemplu *tipic*, în care cifra 0 nu intervine ca să scriem unitățile decadice și cu toate acestea *nu se produce încurcătura decât în cazul când n'am scrie vreo cifră la locul potrivit*:

$$\begin{array}{r} 87 \times \\ 35 \\ \hline 435 \\ 261 \\ \hline 3045 \end{array}$$

Citiți, vă rog, cele două produse parțiale. Unul se citește: patru sute-trei zeci și-cinci unimi. Dar celălalt cum se va citi? Priviți acolo cifra *unu*, care *n'are zero la dreapta*, dar pe care totuși n'o vom ceti o unime, ci pentru că ocupă locul al doilea spre stânga, o vom numi *un zece*, și pentru care o și însumăm în *zecile* produsului total.

(va urma)

ȘTIRI ȘI FAPTE

„Cuvântul nostru” spune că „Caracatița” m'a notat la *inspecția specială pentru examenul de înaintare* cu nota 10. *Li complectăm informațiile că și la examenul dela Craiova și la toate probele am fost notat tot cu nota 10.*

Unelta dela *Valea Hojului* a fost notată de „Caracatița” cu 9 la *inspecția specială* și la *Timișoara*, la examen, cu 4; iar a doua oară la Craiova la *lecția practică* tot cu 4 și prin grația „Caracatiței” *abea cu limita!*

Să înțelegeți că e o deosebire, d-lor dela „Cuvântul nostru”!

„CARACATIȚA”, care nu s'a oboșit măcar să cetească cărțile de curs primar — în parte tipărite — la cari a colaborat și subsemnatul, afirmă în „Cuvântul nostru” No. 1, că e ușor *lucru să iscălești cărțile la cari au lucrat și d-nii Marin Florescu și Ilie Jianu!*

Li pot asigura că, cu acești *metodiști*, e foarte greu să fii trecut pe copertă, mai ales că ei nu caută nici „revizori” și nici „inspectorii” ca asociații!

Tot „Cuvântul nostru” acuză pe *președintele Asociației, profesorul Babei*, că *suma de 800.000 lei dați de județ Asociației s'a aruncat în niște ruine părăsite pe cari cresc cucute.*

Trei *procese verbale* de ale *Comitetului Asociației* spun *negru pe alb* că *imobilul numit s'a cumpărat și cu aprobarea „Caracatiței” (Gh. Gheață).*

E *fapt de notorietate publică* că *acest imobil s'a cumpărat prin stăruința „Caracatiței” și lumea zice că „Caracatița” s'a înfruptat cu 100.000 lei comision din această afacere!*

N'are rușine când mai acuză pe alții de faptele făcute de ea?

S. B.

Noutăți didactice

Cu începutul anului școlar 1929/1930 au apărut în editura „Ramuri” Craiova, următoarele manuale de curs primar:

Marin Florescu, Ilie Jianu, Sava Bărbătescu:

Aritmetica pentru clasa I.
Aritmetica pentru clasa II.
Aritmetica pentru clasa III.
Aritmetica pentru clasa IV.

Gramatica pentru clasa III.
Gramatica pentru clasa IV.
Cetirea pentru clasa IV.
Caet de caligrafie pt. cl. III și IV.

Pentru anul școlar 1930/1931 mai sunt sub lipar la editura „Ciornei—București”, de aceiași autori, următoarele manuale:

Cetirile de clasa II și III.
Geografia jud. Mehedinți pt. cl. II.
Geografia României pt. cl. III.
Geografia Continentelor pt. cl. IV.
Caligrafii pentru clasele I și II.